

פרק האומר משקליו עלי

האומר "משקל ידי עלי" — כיצד הוא שוקלה?

רבנן יהודה אומר: ממלא חבית מים ומכנימה עד מרפקו⁽²⁾ [שעד שם קרו יד], שעל ידי זהה נחזרים מים בחבית לשיעור נפח היד, וירושוקל בשר חמוץ [شمתקלו הסגולוי הוא כמוו של אדם] שייהיו בו גם עצמות וגידים לשיעור שנמצאים ביד אדם. ונותן את בשור החמור לתוכה עד שתתמלא מים עד גודותיה נמצא שנפח בשר החמור שהכenis שווה לנפח הידי, ומshall הבשר הזה שווה למשקל ידן.

מתניתין:

האומר "משכלי עלי" [שנדר ליתן להקדשה כפי משקלו], נוון כפי משקלו⁽¹⁾ לפי מה שפירש. אם אמר אתן בסוף שמשקלו כמשקלי נוון בסוף כפי משקלו. ואם אמר בזחוב נוון זהב כפי משקלו.

מעשה באהמה של ירמיטיא שאמרה: משקל
בתיה עלי! ולא פירשה במה, ועלה
ליירושלים, ושקלה את ביתה, ונתנה כפי
משקלה בזחף.

בקושיא יותר, שבשיטה מקובצת לעיל הביא שהרא"ש סובר כתוספות שהדין שדים כשתונתינה זה מגזרת הכתוב ואם כן, דברי הרא"ש מומלכין זה אם זה

ויש לדון, שבאומר דמי אדם עלי מצינו דינים מיוחדים שהוקש לערכין לענין נידון בכבודו שאם אמר דמי רashi עלי חייב דמי כלו כמו בامر ערך רashi עלי. אך לגבי משקלי עלי לא נזכר שנידון בכבודו, והביאור הוא שאין זהה דין דמי אדם אלא זהה התהיכיות ממון פשטוט להקדש. ואם כן, מובן שבזה לא נאמר הגיירות הכתוב שייהי כשבעת נתינה, וכך גם שמדובר ברא"ש שם שבאומר דמי בהמה עלי לא נאמר הדין שכשעת נתינה הוא הדין למשקל אדם לא נאמר הדין הזה, ורק בדיון דמי אדם בזה התהדרש שייהי כשבעת נתינה.

2. דעת רשיי שמרפק הכוונה בית השחוי, והתוספות חולקים ומבארים שזה מה שאנו קוראים מרפק.

1. השיטה מקובצת מביא שהרא"ש מסתפק באומר משקליל עלי, אם נוthen כפי משקללו בשעת הנדר או כפי שעת הנ庭נה, והרי ידוע שאחרי האוכל האדם יותר כבד ואם היה שינוי בין שעת הנדר לשעת הנ庭נה כפי איזה שעה הוא חייב, והכריע הרא"ש שחביב כפי שעת הנדר.

והליקוטי הלוכות העיר מדברי הגמרא לעיל [יה א], שסבירא ר' בה שחיזב דמים הוא כשעת נתינה, ושם נחלקו רשי' ותוספות בטעם הדין. דעתך רשי' שהטעם הוא שאי אפשר לדעת כמה היה שווה בשעת הנדר ולכון נוותן כשעת הנתינה, ודעתה התוספות שווה מגזרת הכתוב. וכחוב הליקוטי הלוכות, שבשלמא לרשי' יש לומר, שלענין משקל אל אפשר לדעת כמה היה משקלו בשעת הנדר, ואם אז היה אחריו האוכל יושמו אותו גם כן אחריו האוכל, ולכון באומר משקלין עלי הולכים לפיק שעת הנדר. אך לדעת התוספות שווה גזירת הכתוב שהולכים אחורי שעת הנתינה תמה הליקוטי הלוכות מדוע לגבי משקלין עלי לא ילכו אחורי שעת הנתינה. ויש להסביר